

Prosjektbeskrivelse for pilotprosjekt

Regional styrking av havressursforvaltningen – for bærekraftig høsting av kystnære bestander

Fiskeridirektoratet Region Nord, i samarbeid med Region
Nordland, Region Midt, Region Vest og Region Sør

Prosjektbeskrivelse

Regional styrking av havressursforvaltningen – for bærekraftig høsting av kystnære bestander

Årstall	Ansvarlig avdeling:	Emneord:
2021	Region Nord	Prosjekt, forvaltning, bestander, data, Andfjorden, kysttorsk, fjordlinjer, reguleringer
Arkivsaksnummer:	Dato utgitt:	Totalt antall sider:
20/9354-5	01.10.2021	16
Saksansvarlig:	ISSN/ISSB:	
Bernt Bertelsen	[ISSN/ISSB]	

Sammendrag

Dokumentet beskriver et pilotprosjekt hvor forvaltningen av kystnære lokale fiskebestander skal styrkes gjennom økt regional medvirkning. Prosjektet får to års varighet fra 1. oktober 2021. Det skal i prosjektet sammenstilles datamateriale og kunnskap om utvalgte kystnære bestander og fiskerier i området Andfjorden (Nordland/Troms), som grunnlag for vurdering av behov for forvaltningstiltak. Kysttorsk i nord er i prosjektet definert som eget tema, hvor det velges problemstillinger og geografisk område som kan ligge utenfor Andfjorden. Det er et mål at man gjennom dette prosjektet finner gode måter å arbeide på som kan fremstå som eksempler på kunnskapsinnhenting og regional medvirkning i forvaltningen av aktuelle bestander og fiskerier i ulike områder langs kysten.

Versjon 1.0 (01.10.2021):

Oppdatert kapittel 8 og 9, i tråd med at prosjektmedarbeidere tiltrer 1. oktober 2021.

Prosjektbeskrivelsen godkjent av styringsgruppen samme dag.

Prosjektbeskrivelse

Regional styrking av havressursforvaltningen – for bærekraftig høsting av kystnære bestander

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn.....	1
2. Bestilling og mål.....	2
3. Status prosess.....	4
4. Faglig tilnærming – delprosjekter	4
4.1. Kysttorsk i nord (<i>bestemt fiskeslag/bestand, ulike områder</i>)	6
4.2. Andfjorden (bestemt geografisk område, ulike bestander).....	7
4.3. Utarbeidelse av mal/prosessbeskrivelse (dreiebok)	8
5. Aktuelle leveranser	8
5.1. Kunnskap om fiskerier og bestander	8
5.2. Forvaltningstiltak	9
6. Metodikk og datainnsamling	9
7. Fremdrift og milepæler	10
8. Organisering og arbeidsform.....	11
9. Ressursbruk, finansiering.....	12

1. Bakgrunn

Norsk fiskeriforvaltning anses som «verdensledende» for de store vandrende fiskebestandene av stor økonomisk betydning, eksempelvis for bestandene i Barentshavet (nordøstarktisk torsk, hyse og lodde) og pelagiske bestander i Norskehavet (norsk vårgytende sild og makrell). I dag er disse bestandene regulert gjennom kvoter og adgangsreguleringer. Kystbestander har imidlertid fått relativ liten oppmerksomhet i fiskeriforvaltningen. Forvaltningen i kystsonen og av lokale ressurser er på enkelte områder mer utfordrende enn forvaltningen av de større bestandene, hvor det er etablert forvaltningsmodeller og vitenskapelige bestandsvurderinger.

Selv om regional kunnskap og erfaring spilles inn og gjøres bruk av i den løpende forvaltningen av lokale marine ressurser, er det utvilsomt et forbedringspotensial og rom for å styrke den regionale medvirkningen i forvaltningsarbeidet. Det kan være lokal kunnskap som ikke nødvendigvis dekkes eller hentes inn av Havforskningsinstituttet, og det kan være stor forskjell på hvordan ressursene utnyttes og av hvem i ulike fjordområder. I sentrale prosesser har man ikke nødvendigvis tilstrekkelig oversikt over hvilken kunnskap som fins lokalt eller regionalt.

Samtidig er det en stadig økende oppmerksomhet rettet mot utnyttelsen av kystnære ressurser, og en diskusjon både om de ulike bestandene høstes bærekraftig og om hvem som bør ha adgang til å drive fiske i fjordene og på kysten. Det er også et økende press på kystsonen, med etablering av ulike virksomheter som kan innebære påvirkninger på gytefelt, oppvekstområder og/eller fiskefelt. Lokale bestander/fiskeslag som nasjonalt er av mindre økonomisk verdi, kan være viktige for deler av fiskeflåten og lokalsamfunn. Fiskeriforvaltningen har et ansvar for å opprettholde (ev. gjenoppbygge) slike kystnære bestander på et nivå som sikrer at bestandens reproduksjons- og høstingspotensial kan utnyttes optimalt.

I årlige tildelingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet har både Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet blitt bedt om å styrke innsatsen knyttet til kystnære lokale fiskebestander. Det er bedt om en styrking av kunnskapsgrunnlag for bl.a. gytefelt, oppvekstområder og bestandsutvikling, samt en bedre oppfølging av *forvaltningsprinsippet* i havressursloven. Forvaltningsprinsippet innebærer at fiskeriforvaltningen må ha/innhente det kunnskapsgrunnlaget som er nødvendig for å sikre riktige forvaltningstiltak/en god forvaltning av de bestandene som høstes. Fiskeridirektoratet har derfor de siste årene lagt større vekt på å få oversikt og iverksette tiltak også for kystnære bestander/fiskerier, som en del av utviklingen av en mer økosystembasert forvaltning. Det er utviklet nytt kartverktøy for kystnære fiskeridata, med kontinuerlig oppdatering av kunnskap om bl.a. gytefelt og fiskefelt. Blant andre innførte forvaltningstiltak kan nevnes bestemmelser om bifangst, minstemål og fredningsperioder, samt at det nord for Stad er etablert særskilte fartøy- og redskaps-begrensninger innenfor fjordlinjer. Norge har imidlertid en lang kyst, og vurderingene av bestanders tilstand, kunnskapsgrunnlag og tiltak (jf. «bestandstabellen») fremstår derfor som meget generelle. Kystnære lokale bestander består trolig av mange ulike populasjoner, og tilstanden for disse kan være meget forskjellig i ulike områder langs kysten.

2. Bestilling og mål

I Nærings- og fiskeridepartementet's tildelingsbrev for 2020 til Fiskeridirektoratet står det:

«Direktoratet skal også arbeide for at lokale bestander høstes bærekraftig, blant annet gjennom områdereguleringer og regulering av redskapsbruk i kystnære områder. Departementet viser til Stortingets flertallsmerknad om behovet for styrket kunnskapsgrunnlag og økt regional medvirkning i ressursforvaltningen for kystnære bestander og ber direktoratet se på muligheten til å etablere et pilotprosjekt ved å benytte fiskeriforskningsmidler til en regional styrking av havressursforvaltningen (jf. i Innst. 8 S (2019-2020), punkt 3.4.1).»

I Innst. 8 S (2019-2020), punkt 3.4.1 heter det at:

«Komiteen viser til at Fiskeridirektoratet er det sentrale rådgivende og utøvende forvaltningsorganet for fiskeri- og havbruksnæringen. Komiteen viser videre til at Fiskeridirektoratets overordnede mål er å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekraftig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Komiteen merker seg at de faglige oppgavene i Fiskeridirektoratet er fordelt på tre virksomhetsområder: havressursforvaltning, akvakulturforvaltning og marin arealforvaltning.

Post 1 DRIFTSUTGIFTER

Styrking av den nasjonale havressursforvaltningen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til finansiering over statsbudsjettets kap. 917 Fiskeridirektoratet, post 22 Fiskeriforskning og -overvåking.

Flertallet viser til inntektene fra fiskeriforskningsavgiften, kap. 5574, post 74, som ble innført fra 2014 som følge av omlegging (avvikling) av ordningen med kvoter til forskningsformål:

«Avgiften til fiskeriforskning og overvåking skal først og fremst bidra til å dekke kostnader til å innhente kunnskapsgrunnlag for en bærekraftig høsting av de villlevende marine ressursene, men kan også etter en konkret vurdering nyttes til annen kunnskapsinnhenting som bidrar til å realisere havressurslovens formål», jf. Prop. 1S (2013-2014) FKD, side 74.

Flertallet viser videre til at det årlig er større inntekter enn reelle kostnader, og at det per medio oktober 2019 er en merinntekt på ca. 5 mill. kroner fra fiskeriforskningsavgiften, som man kan omdisponeres til valgte satsinger.

Flertallet påpeker at norsk fiskeriforskning og forvaltning anses som «verdensledende» for de store vandrende fiskebestandene, eksempelvis for bestandene i Barentshavet (torsk/skrei, hyse og lodde) og i Norskehavet (norsk vårgytende sild og makrell). Men for lokale kystnære bestander er det til dels mangelfullt kunnskapsgrunnlag og «hull» i forvaltningen. Eksempelvis er bestandene av kysttorsk og kystnær uer i veldig dårlig forfatning.

Flertallet viser til at det er etablert fjordlinjer langs kysten fra grensen mot Russland til Stad, hvor det er innført en rekke regulerings tiltak innenfor disse linjene. Flertallet mener det er viktig å ha en kunnskapsinnhenting for å utrede og foreslå lokale regulerings tiltak (eksempelvis justering av fjordlinjer og tiltak innenfor disse), når dette vurderes nødvendig for å gjenoppbygge eller opprettholde lokale bestander på et nivå som sikrer at bestandens reproduksjons- og høstingspotensial utnyttes optimalt.

Flertallet mener derfor en satsing på styrket kunnskapsgrunnlag og økt regional medvirkning i ressursforvaltningen for kystnære bestander er viktig og vil komme fiskerinæringen til gode, samt gi økt lønnsomhet gjennom mer bærekraftig høsting og bedre utnyttelse av lokale marine bestander. En slik satsing på dette området vil også bidra til økt legitimitet i næringen og således også styrke nasjonal fiskeriforvaltning og bidra til å realisere havressurslovens formål, ved at Fiskeridirektoratet tilføres nye ressurser og involveres i forvaltningen av kystnære lokale bestander av kommersiell betydning i de forskjellige regionene. En slik satsing må ha nærhet til aktuelle kystnære ressurser og fiskeriaktivitet.

Flertallet påpeker at dette gjør det mulig med en aktiv rolle i en situasjon med et sterkt fremvoksende og uregulert turistfiske – som i all hovedsak utgjør et beskatningstrykk på lokale bestander som kveite, uer, steinbit og ikke minst kysttorsk. Et uregulert turistfiske har trolig medvirket til lokal overbeskatning av «attraktive» fiskeslag og etter manges mening blitt et ressursløseri, en utvikling aktører både i fiskeri- og reiselivsnæringen i nord er svært bekymret for.

Flertallet ber regjeringen se på muligheten til å etablere et pilotprosjekt ved å benytte fiskeriforskningsmidler til en regional styrking av havressursforvaltningen.»

Dette pilotprosjektet er en første oppfølging av ovennevnte bestillinger. Det fremkommer av ovennevnte at Fiskeridirektoratet kan disponere (friske) midler fra fiskeriforskningsavgiften til en styrking av havressursforvaltningen, gjennom økt regional medvirkning/utvidet portefølje i de forskjellige regionene (Fiskeridirektoratets regioner). Dette åpner for en innsatsøkning som kan styrke kunnskapsgrunnlaget og forvaltningen av kystnære bestander i tiden fremover.

En slik styrking av kunnskapsgrunnlaget kan også gi regionene et bedre grunnlag for den marine arealforvaltningen. I praksis skjer ivaretagelse av marine ressurser også gjennom kommunale arealplaner, selv om arealplaner i seg selv ikke regulerer utøvelsen av fisket. Arealplaner er med å legge premisser for fisket, blant annet ved avsetting av areal til akvakultur, og skal også ivareta viktige områder for marine verdier. Et økt kunnskapsgrunnlag vil kunne bidra til en bedre ivaretagelse av viktige områder for marine ressurser, eksempelvis for kysttorsk, i plansammenheng.

Det tas sikte på at regionene skal «involveres i forvaltningen av kystnære lokale bestander av kommersiell betydning i de forskjellige regionene» (jf. ovennevnte), og at man i første omgang gjennom pilotprosjektet får utarbeidet en god prosessbeskrivelse/mal for generell bruk i slikt arbeid i regionene. Det er et mål å styrke den nasjonale havressursforvaltningen gjennom nye ressurser/økt medvirkning på regionnivå (i Fiskeridirektoratet). Det må etableres faglig relevant kompetanse i regionene. Økt regional medvirkning vil kunne bidra

til mer målrettede fiskerireguleringer ut fra lokale behov, og vil også kunne styrke legitimiteten til nødvendige reguleringer og forvaltningstiltak.

Det overordnede målet er en styrket havressursforvaltning som bidrar til økt lønnsomhet gjennom bærekraftig høsting og en god utnyttelse av også de kystnære bestandene.

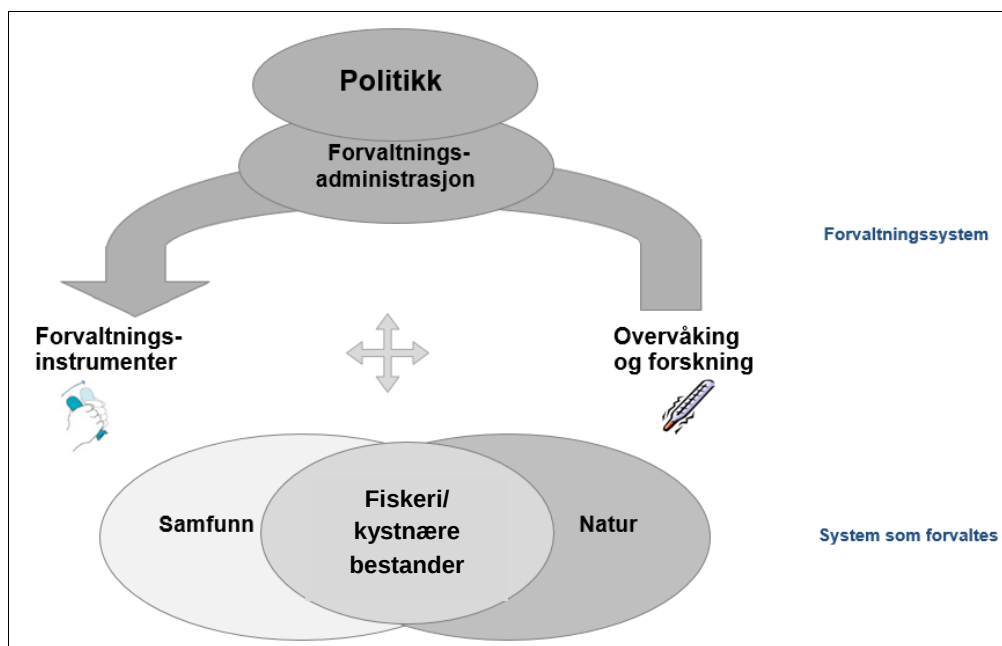
3. Status prosess

Fiskeridirektoratet satte av kr 500 000,- for 2020 til dette pilotprosjektet, og sendte i juni 2020 bestilling til regionene (notat av 08.06.2020, ref. 20/8507). Regiondirektørene behandlet saken og ble enige om å legge prosjektet til Region Nord, i et samarbeid med Region Nordland om de ressursfaglige temaene (delprosjekt 1 og 2, jf. pkt. 4.1 og 4.2). I tillegg skal øvrige regioner involveres vedrørende utarbeidelse av en generell mal/prosessbeskrivelse som er overførbart til liknende prosjekter i alle regionene (delprosjekt 3, jf. pkt. 4.3). Forslagene ble meldt tilbake til Fiskeridirektoratet sentralt i notat av 24.06.2020 (ref. 20/9354).

Fiskeridirektoratet sentralt har i notat av 28.08.2020 (ref. 20/8507) gitt en tilbakemelding til Region Nord hvor det vises til mottatte innspill, herunder at «Øvrige regioner involveres i pilotprosjektet mht. utvikling av mal/prosessbeskrivelse som er overførbart til andre områder og regioner. Det er et mål å finne gode måter å arbeide på som kan fremstå som eksempel for kunnskapsinnhenting og regional medvirkning for aktuelle bestander og fiskerier i de ulike regionene». Fiskeridirektoratet sentralt sluttet seg til forslagene, og ba om at det utarbeides en fremdriftsplan (kap. 7).

4. Faglig tilnærming – delprosjekter

Norge har generelt en velutviklet fiskeriforvaltning, spesielt for de store vandrende bestandene hvor det årlig fastsettes kvoter. Det norske forvaltningssystemet kan illustreres med følgende figur:

Figur 1. Forvaltningssystem, basert på Johnsen et al (2009), Nielsen og Holm (2007)

Figur 1 er en illustrasjon av «forvaltningshjulet», og gir en beskrivelse av samspillet mellom forvaltningssystemet og systemet som skal forvaltes. Natur eller kystnære bestander i seg selv kan ikke forvaltes, men det som påvirker disse kan styres. Ved å styre samfunnet, inkludert næringer som er påvirkere, kan man oppnå ønsket effekt for bl.a. kystnære bestander, og videre bærekraftig optimal bruk av de kystnære bestandene for samfunnet. Dette systemet har vært grunnleggende for utnyttelsen av de store kommersielle fiskebestandene i Norge, og for eksempel også for akvakulturnæringen, som begge er strengt regulerte næringsvirksomheter. På samme måte kan man også utvikle bedre forvaltningsinstrumenter for forvaltningen av kystnære bestander. Med den svært lange kyststrekningen vi har i Norge, hvor man må anta at bestandssituasjonen kan være ganske ulik langs kysten, betinger dette økt kunnskapsnivå om lokale/regionale forhold. Fiskeridirektoratets regioner vil derfor måtte ha en betydelig rolle i dette arbeidet. Om vi knytter et slikt arbeid til fremstillingen i figur 1, vil det trolig være behov for økt medvirkning/innsats flere steder i sirkelen («forvaltningshjulet»). Dette vil være den overordnede tilnærmingen med hensyn til innretningen av pilotprosjektet.

Ettersom det gjennom pilotprosjektet skal utarbeides en mal/prosessbeskrivelse som er overførbar til andre områder og regioner, vil det være en fordel om prosjektet inkluderer ulike tilnærminger til aktuelle utfordringer. Dette kan gi et bredere erfaringsgrunnlag mht. hvordan man kan arbeide seg systematisk frem til aktuelle forvaltningstiltak.

I notatet av 08.06.2020 fra Fiskeridirektoratet sentralt fremkom at *«Det er flere tema og områder som kan være aktuelle for et pilotprosjekt. Det kan være en fordel om prosjektet tar for seg bestander som er utsatt pga. beskatningstrykk eller av andre årsaker, som berører flere ulike kategorier fiskere, og som har utfordringer som er felles med flere områder på kysten. Det kan f.eks. være not- og snurrevadfiske inne på fjordene (og gjennomgang av lokale reguleringer av slikt fiske), utnyttelse av lokale kveite- eller uerressurser, teinefiske etter sjøkreps, og kystnært rekefiske.»*

Det kan eksempelvis tas utgangspunkt i enkelte *bestander*, som eksempelvis kysttorsk, kveite, uer, leppefisk. Det kan også tas utgangspunkt i utfordringer innenfor et bestemt *geografisk område* – dvs. at man ser på ulike bestander innenfor et avgrenset område. I noen tilfeller vil kunne være naturlig å heller ta utgangspunkt i bestemte *fiskerier*, som f.eks. not- eller snurrevadfiske, og/eller bestemte «blandingsfiskerier»/fiskerier med bifangst.

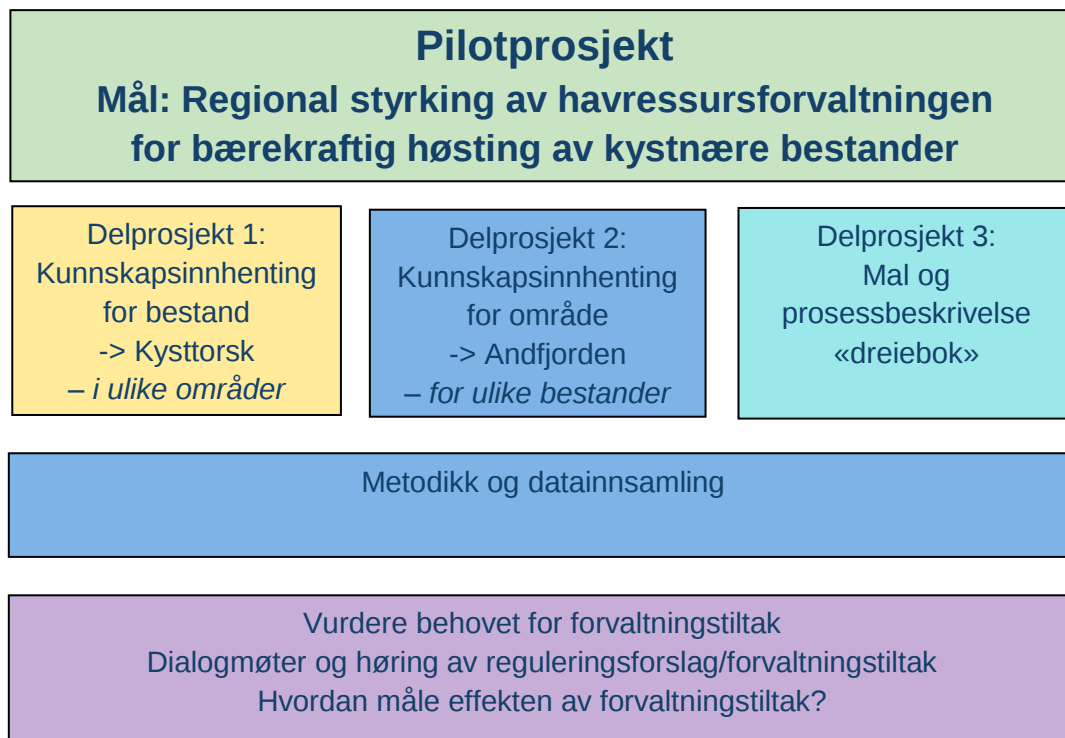
Hvilket utgangspunkt som velges vil ha betydning for metodikk og hvordan man innhenter datamateriale og informasjon, men dette behøver ikke være avgjørende for hvilke vurderinger og ev. forslag til forvaltningstiltak man etter hvert ender opp med.

Det er i dette pilotprosjektet lagt opp til tre delprosjekter:

- Kysttorsk i nord, hvor det altså tas utgangspunkt i bare *dette fiskeslaget/bestand, innenfor ulike geografiske områder*
- Andfjorden, hvor *ulike fiskeslag/bestander vurderes innenfor et bestemt geografisk område*
- Mal/prosessbeskrivelse (dreiebok)

De to første delprosjektene vil ha en ressursfaglig tilnærming innenfor nevnte temaer og vil danne utgangspunkt for delprosjekt 3; utarbeidelse av mal/prosessbeskrivelse (dreiebok) som skal være overførbart til andre områder og regioner.

Pilotprosjektets tre delprosjekter blir nærmere beskrevet i det etterfølgende.

4.1. Kysttorsk i nord (bestemt fiskeslag/bestand, ulike områder)

Fiskeridirektoratet sentralt påpekte i sitt notat av 08.06.2020 at: «Kysttorsk er et prioritert område i den generelle ressursforvaltningen, men kan være aktuell i et pilotprosjekt bl.a. ut fra følgende momenter:

- Kysttorskforvaltningen har vært prioritert i mange år uten at bestandssituasjonen har vist noen særlig oppgang
- Vernetiltakene har preg av å være generelle med liten grad av lokal tilpasning
- Kysttorsk beskattes av «alle», yrkesfiskere, fritidsfiskere og turister
- Nedgangen i kysttorsk er et problem i langs hele kysten
- Det fins flere lokale reguleringer fra mer enn 40 år tilbake som regulerer fisket etter torsk i fjordene i nord, og som kan være hensiktsmessig å revurdere»

Et arbeid hvor man vurderer utfordringer og mulige forvaltningstiltak for kysttorsk er blitt særlig aktuelt, etter at HI i mai 2020 la frem ny rapport med bl.a. en rekke forslag til forvaltningstiltak. Rapporten er tilgjengelig på <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/fisken-og-havet-2020-2>. Mange av forslagene forutsetter en betydelig oppfølging fra forvaltningens side, og HI anbefaler bl.a. en vurdering av følgende tiltak (ikke komplett liste):

- Innføring av bifangstregler, gjerne nyansert på område, tid, fartøystørrelse og redskap
- Vurdere revisjoner av fjordlinjer

- Strengere begrensninger innenfor fjordlinjer (redusere maks fartøylengde til 11 m, og begrensninger på bruksmengde)
- Overvåke og måle effekter av reguleringer
- Eventuelt fremme «lokale -regionale reguleringer» i områder hvor det er et svært godt kunnskapsgrunnlag
- Sørge for håndheving av registreringsplikt og rapporteringsplikt [i turist- og fritidsfisket], og lage en plan for overvåking av disse fiskeriene
- Fang og slipp: formidle betydningen av beste praksis.

På bakgrunn av ovennevnte, er det i dette pilotprosjektet særlig relevant å velge ut ett eller flere områder hvor man vurderer behovet for kysttorskvern opp mot gjeldende fjordlinjer og tilhørende fartøy-/redskapsbegrensninger. Fjordlinjene ble opprinnelig opprettet for vern (gjenoppbygging) av kysttorskbestander, men har etter hvert fått en utvidet funksjon.

Det kan i denne sammenheng nevnes at Fjordfiskenemnda i møte 02.09.2020 fattet vedtak hvor det bl.a. heter at:

«Fjordfiskenemnda mener det vil være hensiktsmessig med en ny gjennomgang av fjordlinjene, og vil i første omgang prioritere Varangerfjorden, Breivikfjorden, Kvængangen og Reinefjorden. Fjordfiskenemnda ber sekretariatet [v/Region Nord] hente inn nødvendig dokumentasjon for å kunne vurdere eventuelle endringer i fjordlinjene og/eller andre reguleringstiltak som kan sikre at den minste kystflåten ikke blir utkonkurrert av større fartøy.»

Kysttorskvernet alene synes ikke å være Fjordfiskenemndas hovedfokus i denne saken, men det kan likevel være hensiktsmessig å velge ett av de geografiske områdene nemnda peker på i dette pilotprosjektet. I så måte synes området Breivikfjorden å være særlig aktuelt, ettersom gjeldende reguleringer i dette området har fått stor oppmerksomhet. Selv om problemstillingene synes å ha vært vinklet opp mot fjordlinja (og tilhørende reguleringer) som et verktøy for havdeling mellom ulike flåtegrupper, handler det likevel til sist om beskatningspress på ressursene i området. Kysttorskproblematikken er derfor et aktuelt utgangspunkt for at man i dette pilotprosjektet gjennomgår datamateriale for vurdering av formålstjenlig fjordlinje og/eller ev. andre reguleringstiltak for kysttorsk i et område/områder som inkluderer Breivikfjorden.

Videre er det hensiktsmessig å innhente informasjon og datagrunnlag for vurdering av kysttorskstatus i området Andfjorden, dvs. at kysttorsk inngår blant de bestander som skal vurderes under etterfølgende tema.

4.2. Andfjorden (bestemt geografisk område, ulike bestander)

Andfjorden, dvs. havområdet mellom Andøya i Nordland og Senja i Troms og Finnmark, er kjent som et svært fiskerikt område, med lokale bestander og gytefelt for bl.a. kveite og uer. Samtidig med en generell teknologisk utvikling i fangstleddet, har det i dette området også skjedd betydelige endringer over tid mht. bl.a. flåtestruktur, et ekspanderende turistfiske og en nå godt etablert havbruksnæring. Andfjord-området er trolig ideelt for kartlegging av enkelte bestanders (og fiskeriers) status og utvikling (ref. *kystnære fiskeridata mv.*), som grunnlag for «regionale» vurderinger og mulige tiltak.

Ved oppstart av prosjektet må følgende avklares:

- Definisjon av området «Andfjorden»
Definering av det geografiske området «Andfjorden» gjøres i samarbeid med Region Nordland, jf. at fylkesgrensa går gjennom Andfjorden.
- Aktuelle fiskeslag
  - Kveite
  - Uer
  - Kysttorsk
  - Andre?

4.3. Utarbeidelse av mal/prosessbeskrivelse (dreiebok)

Det er et mål å oppnå et styrket kunnskapsgrunnlag om tilstanden/status og ev. utfordringer for kystnære bestander/fiskerier/områder, og dermed gi regionene et bedre grunnlag for å fremme forslag til reguleringstiltak for å gjenoppbygge og/eller opprettholde viktige kystnære bestander på et nivå som sikrer at bestandens reproduksjons- og høstingspotensial utnyttes optimalt. Alle regioner skal derfor involveres i dette pilotprosjektet mht. utvikling av mal/prosessbeskrivelse (dreiebok) som er overførbart til andre områder og regioner. Det er et mål å finne gode måter å arbeide på som kan fremstå som eksempler for kunnskapsinnhenting og regional medvirkning for aktuelle bestander og fiskerier i ulike områder.

Det vil i dette arbeidet være aktuelt å inkludere erfaringer fra andre aktiviteter/prosjekter i regionene, eksempelvis fra et pågående prosjekt vedrørende forvaltning av hummer i sør.

5. Aktuelle leveranser

For delprosjekt 1 og 2 skal det innhentes relevant kunnskap som kan gi grunnlag for situasjonsbeskrivelse og vurdering av behov for forvaltningstiltak. Aktuelle problemstillinger og leveranser er skissert under etterfølgende pkt. 5.1 og 5.2. Erfaringer fra dette arbeidet vil inngå i grunnlaget for delprosjekt 3 (pkt. 4.3).

5.1. Kunnskap om fiskerier og bestander

- Beskrivelse av ulike fiskerier som beskriver aktuelle bestander/fiskeslag i området
  - Ulike fartøygrupper og redskapstyper
  - Direktefiske etter bestemte arter
  - Turistfiske
  - Fritidsfiske
- Beskrivelse av gjeldende (aktuelle) reguleringer
  - Reguleringer mht. fartøystørrelse og redskapsbruk (fjordlinje, autoline mv.)
  - Fredningsperioder, minstemål, maskeviddereguleringer mv.
  - Marint verneområde (prosess pågår)
- Ev. kjente utfordringer vedr. fiskerier/bestander i området
- Ev. data/kunnskap om bestandsutvikling i området, ev. fangstutvikling (så langt data/informasjon gir grunnlag for)
  - Kan det innhentes/opparbeides årlige indekser som viser bestandsutvikling? Kan være viktig for å sikre at forvaltningstiltak iverksettes tidnok ved ev. overfiske eller nedgang i bestandene.
- Kunnskap om predatorer og ev. annen påvirkning
- Havbrukslokaliteter; beskrivelse/kart og ev. erfaringer/innvirkning på fiskerier

- Fiskefelt (gytefelt og beiteområder)
  - Hvilke fiskefelt er gytefelt og hvilke er beiteområder, ev. oppvekstområder eller vandringsveier

5.2. Forvaltningstiltak

- Vurdering av bestandsutvikling i området og ev. behov for forvaltningstiltak
- Høring av reguleringsforslag/forvaltningstiltak
  - Vurdering av hvilket «reguleringsløp» det vil være hensiktsmessig å sikte seg inn mot vedr. ulike reguleringsforslag/-tiltak, dvs. om saken er mest egnet for et høringsmøte, en skriftlig høring, ev. begge deler eller om noe bør inngå i annet ordinært reguleringsarbeid.
- Hvordan innhente kunnskap om effekten av (regionale/lokale) forvaltningstiltak

6. Metodikk og datainnsamling

For kystnære lokale bestander som nasjonalt har vært ansett som mindre økonomisk viktig, har ressursforskningen vært begrenset. Mye av informasjonen som er tilgjengelig om slike bestander kommer fra fiskeriene selv. I de tilfeller slik informasjon allerede er sammenstilt og benyttet som grunnlag for bestandsvurderinger, er dette oftest av generell karakter for et stort geografisk område (for hele landet eller landsdel).

Det vil i dette prosjektet være aktuelt å innhente ny kunnskap/informasjon fra fiskeriene, og innhenting og sammenstilling av relevant tilgjengelig datamateriale fra ulike kilder vil derfor utgjøre en betydelig del av arbeidet. På noen områder vil det kunne være naturlig å utveksle informasjon med HI, men det vil også være relevant å innhente informasjon direkte fra de som fisker i aktuelt område og eventuelt andre kunnskapsleverandører.

Det kan være aktuelt å innhente data og informasjon fra bl.a. følgende kilder:

- Havforskningsinstituttet, ev. andre forskningsinstitusjoner
- Fangststatistikken
- Fiskeridirektoratets registre (eks. fartøyregisteret)
- Fiskeridirektoratets kartdatabase med kystnære fiskeridata
- Bruksvakten(?)/innmeldinger av faststående bruk
- Sporingsdata
- Direkte fra fiskefartøy
- Turistfiskebedrifter
- Intervju av fiskere/andre
- Fiskarlag, kommuner/fylkeskommuner, Statens naturoppsyn, Fjordfiskerikommisjonen, øvrige organisasjoner og næringsaktører, eksempelvis gjennom høringsmøter.

Når det gjelder kunnskapsinnhenting i form av lokalkunnskap/erfaringsbasert kunnskap, kan dette innhentes gjennom lokale dialog-/høringsmøter (jf. siste kulepunktet ovenfor). Selv om eventuelle forvaltningstiltak etter hvert vil bli gjenstand for skriftlige høringer, vil det likevel kunne være hensiktsmessig å innhente relevante erfaringer og synspunkter i en tidlig fase av arbeidet. Dette vil kunne bidra til lokal forankring og større legitimitet rundt nødvendige forvaltningstiltak. Region Nord har positive erfaringer med slike muntlige dialogmøter i forbindelse med kongekrabbeforvaltningen.

7. Fremdrift og milepæler

Fremdriftsplan for prosjektet - regional styrking av havressursforvaltningen

Oppgaver	Start	Slutt
Skisse prosjektbeskrivelse		05.okt.2020
Utpeke kontaktpersoner i andre regioner		16.okt.2020
Prosjektbeskrivelse		10.nov.2020
Forberedende arbeid	10.nov.2020	01.okt 2021
Lyse ut prosjektstillinger - ansettelser	23.nov.2020	01.okt 2021
Delprosjekter 1 – Kysttorsk og 2 – Andfjorden		
Kunnskapsinnhenting for situasjonsbeskrivelse (pkt. 5.1)	01.okt 2021	30.sept.2022
Relevant datainnsamling (løpende)	01.okt 2021	30.sept.2023
Vurdering av bestand og forvaltningstiltak (pkt. 5.2)	01.okt 2022	30.sept.2023
Utarbeide rapport	01.okt 2022	30.sept.2023
Dialog/høringsmøter og forslag til forvaltningstiltak	01.okt 2022	30.sept.2023
Delprosjekt 3 - Mal/prosessbeskrivelse (dreiebok)		
Utarbeide dreiebok/rapport	01.nov 2021	01.april.2023
Statusrapporter		
Gjennom prosjektperioden avholdes det jevnlig statusrapportering for de ulike delprosjektene	01.okt 2021	30.sept.2023

Milepæler i prosjektet

Viktige milepæler i prosjektet (dato) er uthevet i tabellen over. De første punktene tilhører den innledende fasen i prosjektet:

- Skisse prosjektbeskrivelse 05.okt.2020
- Prosjektbeskrivelse 10.nov.2020
- Bemanning av prosjektstillinger 01.okt. 2021

Deretter følger prosjektets hoveddel med følgende hovedmilepæler:

Delprosjekter 1 – Kysttorsk og 2 – Andfjorden

- Kunnskapsgrunnlag for situasjonsbeskrivelse (pkt. 5.1) 30.sept. 2022
- Grunnlag for dialogmøter og forslag til forvaltningstiltak 01.okt. 2022
- Prosjektrapport 30.sept. 2023

Rapport vil inkludere situasjonsbeskrivelse, sammenstilling, analyser og vurdering av data som ligger til grunn for en tilstandsvurdering, og forslag til eventuelle forvaltningstiltak og eventuelle forslag til videre oppfølging.

Delprosjekt 3 – Mal/prosessbeskrivelse (dreiebok)

- Utkast til dreiebok/delrapport 01.april 2023
- Prosjektrapport 30.sept. 2023

Rapport vil inkludere eksempler på kunnskapsinnhenting og regional medvirkning i forvaltningen av aktuelle bestander og fiskerier i ulike områder.

Statusrapporter

Det vil gjennom prosjektperioden være statusoppdateringer overfor prosjekteier og styringsgruppe. Her vil det jevnlig bli avholdt møter med følgende hovedrapporteringspunkter:

- Oppstart ved tidspunkt for ansettelser i prosjektstillinger (oppdatert prosjektbeskrivelse) 01.okt. 2021
- Oversikt kunnskapsgrunnlag (pkt. 5.1) 30.sept. 2022
- Utkast av mal/dreiebok (delprosjekt 3) 01.april 2023
- Ferdigstilling av fagrapportene (delprosjekt 1, 2 og 3) 30.sept. 2023

Dette er et utviklingsprosjekt hvor det kan være utfordrende å forutsi tidsbruk. Kursen kan derfor måtte justeres underveis. Det vil for alle delprosjektene utarbeides fremdriftsrapporter underveis. Det vil derfor også være aktuelt å fremlegge delrapporter, innstillinger/forslag mv. underveis i løpet av prosjektperioden, eksempelvis i forbindelse med reguleringsarbeid, i tillegg til nevnte hovedrapporteringer.

8. Organisering og arbeidsform

Pilotprosjektet kan organiseres på følgende måte:

Prosjekteier:

Avdelingsdirektør, ressursavdelingen: Anne Kjos Veim

Styringsgruppe:

Seksjonssjef, reguleringsseksjoner (leder): Trond Ottemo

Avdelingsdirektør, ressursavdelingen: Anne Kjos Veim

Regiondirektør, Nord: Hilde Hamnes

Regiondirektør, Nordland: Janne Andersen

Seksjonssjef, Sør: Erik Ludvigsen

Prosjektgruppe:

Bernt Bertelsen (prosjektleder), Region Nord (Finnsnes)

Tom Hansen, Region Nord (Tromsø)

Eskil Olaussen, (f.o.m. 01.10.2021), Region Nord (Finnsnes)

Malin Pihlstrøm, (f.o.m. 01.10.2021), Region Nordland (Sortland)

Bernt og Tom's arbeid i prosjektet skal til sammen utgjøre én stilling, slik at det fra 1. oktober 2021 samlet er allokert tre stillinger til prosjektet.

Prosjektet ledes av Region Nord. Arbeidet med de faglige temaene skal skje i samarbeid med Region Nordland, mens også øvrige regioner involveres i arbeidet med å utarbeide

generell mal/prosessbeskrivelse for regional medvirkning. I tillegg kan de andre regionene trekkes inn i prosjektgruppen etter behov.

Det er valgt følgende personer i en intern referansegruppe:

Region Nordland:	Mira Bolsøy Aasjord, tlf. 954 99 973, mira.aasjord@fiskeridir.no
Region Midt:	Håkon Celius, tlf. 950 47 411, hakon.celius@fiskeridir.no
Region Vest:	Margareth Olin Leivdal, tlf. 906 65 029, Margareth.Leivdal@fiskeridir.no
Region Sør:	Kari Grundvig, tlf. 971 40 634, kari.grundvig@fiskeridir.no

Det må vurderes om det vil være hensiktsmessig å opprette en ekstern referansegruppe med representanter for sentrale fagmiljøer og interesser, eventuelt en involvering av eksterne miljøer gjennom workshops o.l. eller en kombinasjon.

Videre forutsettes et godt faglig samarbeid med Havforskningsinstituttet og med Fiskeridirektoratet sentralt. Det er imidlertid ikke innarbeidet (eksterne) kostnader for slik medvirkning i etterfølgende forslag til budsjett.

9. Ressursbruk, finansiering

Det er avklart at Fiskeridirektoratet kan finansiere prosjektet med midler fra fiskeriforskningsavgiften. Det ble for 2020 budsjettet med kr 500 000,- til prosjektet, og Region Nord fikk frigjort noe kapasitet til forberedende arbeid. Bernt Bertelsen (v/fartøy- og deltakerseksjonen) og Tom Hansen (v/kyst- og havbruksseksjonen) i Region Nord har forberedt prosjektet i en planleggings-/oppstartsfasen, mens et faglig arbeid iht. denne prosjektplanen vil komme i gang når dedikerte prosjektmedarbeidere tiltrer 1. oktober 2021.

I forbindelse med pandemisituasjonen, der reiseaktiviteten har vært på et minimum, har direktekostnadene i prosjektet hittil vært svært små. I 2020 var ressursbruken primært knyttet til timebruken, anslagsvis 0,75 årsverk totalt.

Pilotprosjektets varighet er satt til to år fra tidspunkt for tilsetting av prosjektmedarbeidere, noe som innebærer varighet frem til 30. september 2023. Videre er det allokeret tre årsverk til prosjektet, hvorav to årsverk til Region Nord og ett til Region Nordland.

Det er viktig at kompetanse som opparbeides gjennom pilotprosjektet kan beholdes ved en overgang til driftsfase. Gjennom pilotprosjektet vil man også kunne kartlegge ressursbruken som en slik medvirkning i regionene krever.

Det ble i en tidlig fase beregnet et totalbudsjett for prosjektet på ca. 8 mill kr, inkl. eventuelle datainnsamlingskostnader:

2020	– 500.000 (0,5-0,75 årsverk)
2021	– 3.500.000 (ca. 3 årsverk + direktekostnader knyttet reiser, møter etc.)
2022	– 3.500.000 (ca. 3 årsverk + direktekostnader knyttet reiser, møter etc.)

Videre kan det bli aktuelt å innhente datamateriale som ikke allerede er innsamlet/tilgjengelig (eksempelvis CPUE-data/etablering av indeks-/tidsserier), noe som vil

medføre kostnader. Det er derfor rimelig å budsjettere med 0,5 mill kr til slike kostnader, noe som gir et totalbudsjett på ca. 8 mill kr.

Grunnet forskyvning i ansettelse av prosjektmedarbeidere, er det lagt til grunn en tilsvarende forskyvning av prosjektmidlene.

FISKERIDIREKTORATET

Telefon: 55 23 80 00

E-post: postmottak@fiskedir.no

Internett: www.fiskerdir.no

Livet i havet - vårt felles ansvar